Διαγώνισμα Λατινικών

Γ΄ Λυκείου

Ανθρωπιστικών Σπουδών

Ημερομηνία: 23-3-2024

απόσπασμα α΄

Accipe nunc quid postea Nasica fecerit. Paucis post diebus cum Ennius ad Nasicam venisset et eum a ianua quaereret , exclamavit Nasica se domi non esse, etsi domi erat. Tum Ennius indignatus quod Nasica tam aperte mentiebatur: " Quid?" inquit " Ego non cognosco vocem tuam?" **Visne scire quid Nasica responderit? "Homo es impudens. Ego cum te quaererem, ancillae tuae credidi te domi non esse; tu mihi ipsi non credis**?"

απόσπασμα β΄

Et si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus, quod Asiam vidit sed in Asia continenter vixit**. Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta e**st, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum. **Meruisse vero stipendia in eo bello virtutis fuit; patre imperatore libentissime meruisse pietatis fuit; finem stipendiorum patris victoriam ac triumphum fuisse felicitatis fuit.**

απόσπασμα γ΄

Tandem puella , longa mora standi fessa , rogavit materteram , ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: " ego libenter tibi mea sede cedo" . Hoc dictum paulo post res ipsa confirmavit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit; postea is puellam in matrimonium duxit.

απόσπασμα δ΄

Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices. **Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis . Tum interrogavit filiam , utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva . Cum illa respondisset " ego, pater, cana esse malo", mendacium illi pater obiecit: " Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?**

ΣΠΟΥΔΗ

Α1. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα που είναι γραμμένα με έντονη γραφή.

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Β1.α. Να γράψετε με ποιες λέξεις των αποσπασμάτων α΄ και β΄ συγγενεύουν ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις: ***διάβαση***, ***έπος***, ***νεόδμητος***, ***πορθμός***, ***στατικός***, ***διθύραμβος***.

(Μονάδες 6)

Β1.β. Να συμπληρώσετε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με μία λέξη της νέας ελληνικής που είναι ετυμολογικά συγγενής με τη λατινική λέξη που δίνεται στην παρένθεση.

- Ο νέος …….. (sede) του κόμματος υποσχέθηκε να πατάξει τη διαφθορά.
- Η …….. (matertera) είναι ένα σύστημα κοινωνικής οργάνωσης στο οποίο οι γυναίκες κατέχουν τη κυρίαρχη θέση στην κοινωνία και στην οικογένεια.
- Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία στροφή των καταναλωτών στην αγορά …….. (vixit) προϊόντων κυρίως από τους νεότερους, οι οποίοι σκέφτονται και ενεργούν πιο οικολογικά.
- Στο …….. (vestem) του θεάτρου φυλάσσεται μια μακρόχρονη θεατρική ιστορία που αναδύεται μέσα από τα εμβληματικά κοστούμια των πιο σημαντικών παραστάσεων του Θεάτρου.

(Μονάδες 4)

Μονάδες 10

Β2.α. Να χαρακτηρίσετε καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας δίπλα από κάθε αριθμό το γράμμα **Σ**, αν είναι Σωστές ή το γράμμα **Λ**, αν είναι Λανθασμένες.

1. Οι ομοιότητες της Λατινικής γλώσσας με την ελληνική οφείλονται μόνο στην κοινή τους καταγωγή.	
2. Η λατινική γλώσσα ήταν η διάλεκτος των Λατίνων, δηλαδή των κατοίκων της περιοχής του Λατίου, στην οποία βρίσκεται και η Ρώμη.	
3. Ο Ρωμαίος αιχμάλωτος πολέμου από τον Τάραντα, ο Λίβιος Ανδρόνικος, μετέφρασε την «Οδύσσεια» του Ομήρου χρησιμοποιώντας το «σαντούρνιο» στίχο.	
4. Η ρωμαϊκή λογοτεχνία είναι αυτοφυής και γεννήθηκε υπό την επίδραση της ελληνικής γραμματείας	
5. Το πρώτο μεγάλο δάνειο των Ρωμαίων από τους Έλληνες ήταν το αλφάβητό τους: από την αποικία της Κύμης υιοθέτησαν τον 8ο/7ο αι. π.Χ. μια παραλλαγή ελληνικού δυτικού αλφαβήτου.	
6. Πλήθος λατινικές λέξεις και μαζί με αυτές και τα αντίστοιχα πολιτισμικά φορτία, μεταφέρονται και «πολιτογραφούνται» στο ελληνικό λεξιλόγιο.	
7. Η σχέση του ρωμαίου λογοτέχνη με το ελληνικό πρότυπο είναι η δημιουργική πρόσληψη (imitatio) και ο ανταγωνισμός (aemulatio).	
8. Η κωμωδία, ο τελευταίος ώριμος καρπός των Ελλήνων, είναι και το τελευταίο είδος που ωριμάζει στη Ρώμη.	

ΠΟΥΑΗ

9. Μετά την εξάντληση των λογοτεχνικών ειδών ο Ρωμαίος λογοτέχνης περιορίζεται σε επαναλήψεις με τάση επιστροφής στο παρελθόν.	
10. Η στιβαρότητα, η λογική και συντακτική οργάνωση, η τάση για λιτό, συγκεκριμένο και κατανοητό λόγο αποτελούν φυσικά χαρακτηριστικά της λατινικής γλώσσας.	

Μονάδες 10

Γ1.α. Να αναγνωρίσετε το είδος των παρακάτω αντωνυμιών (που είναι γραμμένες με έντονη γραφή) και να γράψετε για καθεμία τον τύπο που ζητείται στην παρένθεση:

et **eum** a ianua quaereret (γενική πληθυντικού του θηλυκού γένους):

quid Nasica responderit (ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους):

sed **aliquod** flagitium ac dedecus (γενική ενικού του θηλυκού γένους):

ne **istae** te calvam faciant (αιτιατική ενικού του ουδετέρου γένους):

Μονάδες 6

Γ1.β. ***Ego ancillae tuae credidi te domi non esse***: Στην παραπάνω πρόταση να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στον άλλο αριθμό (όπου αυτό είναι δυνατό).

Μονάδες 4

Γ1.γ. ***Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis***: Να εντοπίσετε στην παραπάνω περίοδο τρία ουσιαστικά της τρίτης κλίσης, ένα για κάθε γένος και να γράψετε για το καθένα την πτώση στην οποία βρίσκεται στον άλλο αριθμό.

Μονάδες 3

Γ1.δ. ***Homo es impudens***: Να γράψετε το επίθετο στην αφαιρετική ενικού του ίδιου γένους στον θετικό και συγκριτικό βαθμό.

Μονάδες 2

Γ2.

- **indignatus**: Να γράψετε το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του μέλλοντα λαμβάνοντας υπόψη, όπου είναι αναγκαίο, το γένος και τον αριθμό του υποκειμένου.

Μονάδες 3

- **obiecerunt**: Να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων στην παθητική φωνή λαμβάνοντας υπόψη, όπου είναι αναγκαίο, το γένος και τον αριθμό του υποκειμένου.

Μονάδες 4

- **mallet**: Να γράψετε το β΄ πληθυντικό της οριστικής και υποτακτικής του ενεστώτα.

Μονάδες 2

ΣΠΟΥΔΗ

- **constituta est**: Να γράψετε το β΄ ενικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του ενεστώτα στην ενεργητική φωνή.

Μονάδες 3

- **cedo**: Να γράψετε το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο στην ενεργητική περιφραστική συζυγία, στην οριστική του παρατατικού και υπερσυντελίκου. Να λάβετε υπόψη το γένος του υποκειμένου.

Μονάδα 1

- **oppressit**: Να γράψετε τις μετοχές που διαθέτει το ρήμα στη φωνή που βρίσκεται σε όλους τους χρόνους στη γενική του πληθυντικού λαμβάνοντας υπόψη το γένος του υποκειμένου.

Μονάδες 2

Δ1.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις από το κείμενο Β:

luxuriae, ***Asiae***, ***Murenae***, ***Meruisse*** (το πρώτο), ***triumphum***

Μονάδες 5

Δ1.β. ***mentiebatur***: Να δηλώσετε απαγόρευση στο β΄ ενικό πρόσωπο με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Μονάδες 2

Δ1.γ. ***ne istae te calvam faciant***: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 4

Δ1.δ. ***tu mihi ipsi non credis?***: Να τρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση *Nasica Ennium interrogavit*.

Μονάδες 4

Δ2.α. ***cum te quaererem***: Να αναγνωρίσετε και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της παραπάνω δευτερεύουσας πρότασης. Να ξαναγράψετε την πρόταση με τον σύνδεσμο *dum*.

Μονάδες 4

Δ2.β. Να μετατρέψετε τις υπογραμμισμένες δευτερεύουσες προτάσεις στις αντίστοιχες μετοχές.

Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, ***dum vixit***, multum amavit.

Nam mortua est Caecilia, ***quam Metellus multum amavit***.

Μονάδες 3

Δ2.γ. ***Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret***: Να αναλύσετε τη μετοχή ***audita*** σε δευτερεύουσα επιρρηματική πρόταση με τον σύνδεσμο *postquam*.

Μονάδες 3

ΣΠΟΥΔΗ

Δ2.δ. Να εντοπίσετε στο απόσπασμα δ΄:

i) μια δευτερεύουσα πρόταση που εκφράζει εναντίωση προς μία κατάσταση που είναι πραγματική και να γράψετε το είδος της.

Μονάδα 1

ii) μια δευτερεύουσα πρόταση που εκφράζει φόβο μήπως συμβεί κάτι ανεπιθύμητο. Να γράψετε το είδος της και να προσδιορίσετε τον συντακτικό της ρόλο.

Μονάδες 2

iii) μια ερώτηση σε πλάγιο λόγο. Να προσδιορίσετε το είδος της ερώτησης και να εξηγήσετε τον χρόνο στον οποίο βρίσκεται το ρήμα με το οποίο εκφέρεται η πρόταση.

Μονάδες 2

ΣΠΟΥΔΗ